



KIGALI MEMORIAL CENTRE: Bygd på massegraver hvor 250 000 mennesker er begravd.

FOTO: TERJE ØSTIGÅRD.

Rwanda er «Afrikas største suksesshistorie». Denne høsten har UiB for første gang utveksling av studenter med landet, skriver **TERJE ØSTIGÅRD**.

Håp i Rwanda

I 1994 ble verden vitne til en av verdenshistoriens verste utryddelser av mennesker. I løpet av 100 dager ble om lag en million mennesker drept. I intensitet overgår dette folkemordet Holocaust. I forhold til nazistenes industrielle drapsmaskin ble flesteparten i Rwanda drept for hånd med machete.

Utgangspunktet for folkemordet var etnisitet. I 1932 delte de belgiske

kolonialistene befolkningen inn i to etniske grupper: Tutsier og Hutuer. Dette var en økonomisk klassifisering hvor definisjonen på en Tutsi var en med

mer enn ti kyr og en Hutu en med mindre enn ti kyr. Tutsiene, som utgjorde ca. 15% av befolkningen, ble tilskrevet privilegier og ble del av landets elite. Da krigen startet var målet å eliminere Tutsiene og moderate Hutuer. Etter 100 dager var en million av landets ni millioner mennesker drept.

MED VANLIG rettsprosedyre vil det ta over 100 år før alle skyldige er dømt. På nasjonalt nivå har rettsapparatet prioritert de verste krigsforbryterne og de som organiserte folkemordet. For å dømme dem som var med i folkemordet, har det derfor blitt satt ned tradisjonelle landsbydomstoler som dømmer de skyldige i offentlighet, og de som tilstår å ha vært delaktige, får redusert straff. Målet er å kombinere rettfærdighet med forsoning og en vei videre. Dette innebærer også et nytt syn på fortiden.

I de fleste nasjoner er fortiden identisk med historien til en eller flere etniske grupper som skal definere fremtiden. Rwanda kan ikke bygge fremtiden på etnisk klassifisering siden det var etnisitet som

muliggjorde folkemordet. I dag er det ikke offisielt etniske grupper i Rwanda, men alle er likeverdige innbyggere av Rwanda hvor de nasjonale symbolene er felles og overordnede.

HVORDAN fortiden kan være en ressurs og ikke forbli en kilde til konflikt og som i dette tilfellet, folkemord, er en stor utfordring. I Rwanda er det i dag kun én arkeolog. Kunnskap og kompetanseoppbygging er derfor fundamentalt for fremtiden.

President Paul Kagame har iverksatt ulike tiltak. Fremfor at etniske symboler skal være det viktigste, har han gjort gorillaen til et nasjonalt symbol. Gorillaene er utrydningstruet, og i Kongo blir mange drept. I Rwanda er de derimot fredet og når en ny gorillaunge blir født, er det en stor nasjonal begivenhet som blir kringkastet på TV og babyen får et navn. Alle kan samle seg om gorillaene som symbol, som også er landets viktigste turistattraksjon.

KAGAME har også innført andre tiltak. De fleste land i Afrika er sterkt forsøpelt, og derfor forbød han plastposer og kun papirposer er tillatt. Dermed er det nesten ikke søppel i Rwanda. Han innførte 60 km/t som maksimal fart i landet fordi han hadde sett seg lei på alle dødsulykkene. Videre innførte han en regel om at bussjåfører skal være mer enn tretti år, gift og ha barn, fordi de da vil kjøre mer forsvarlig. Og som Kagame sier – selv om vi er et fattig land, er det mye vi kan gjøre som er gratis.

” Som president Kagame sier – selv om vi er et fattig land, er det mye vi kan gjøre som er gratis.

TERJE ØSTIGÅRD

post.doc v/Unifob Global, Universitetet i Bergen



GORILLAEN: Et nasjonalt symbol.

Rwanda blir sett på som «Afrikas største suksesshistorie», men det er også skygger i den fremtidige horisonten. Integreringen av dem som deltok i folkemordet når de skal leve sammen med de etterlevende i landsbyene, vil bli en stor utfordring. Dessuten var voldtekt av kvinner under folkemordet svært utbredt med påfølgende spiral av hiv og aids. Likevel, til tross for folkemordets grusomhet og for oss uforståelige brutalitet og umenneskelighet; når det er håp i Rwanda har verden mye å lære.

FAKTA

RWANDA

- I 1994 ble ca. en millioner mennesker drept i et av verdens verste folkemord.
- Forsoningsprosessen og gjenoppbyggingen av landet går bedre enn de fleste steder hvor det har vært folkemord.
- Denne høsten har UiB for første gang utveksling av studenter med Rwanda.
- I arkeologi vil André Ntagwabiro ta sin mastergrad i Bergen og Solveig Guddal drar på feltarbeid til Rwanda for å ta sin mastergrad.

Navarsete ser deg!

REGJERINGEN innfører nå prøveordning med automatisk måling av snittfart.

På E6 i Gudbrandsdalen fotografere alle biler i to fotobokser i hver retning, og deretter regnes gjennomsnittsfarten mellom boksene.

Statens vegvesen skryter av god dialog med Datatilsynet.



ARNE SORTEVIK

DATATILSYNET opplyser selv at de ikke har godkjent ordningen og mener at denne

typen kontroll medfører betydelig inngrep i personvernet fordi alle kjøretøy som passerer punktene blir foto-

grafert. I våre skandinaviske land har myndigheten ikke tatt i bruk måling av snittfart nettopp med henvisning til personvernshensyn.

I de samme skandinaviske land økes fartsgrensene på gode veier som tåler mer enn 90 og 100 km/t, og det bygges flere slike veier. Med Regjeringens Nasjonale Transportplan for perioden 2010 – 2019 vil Norge få 240 km motorvei de neste 10 årene.

MED SLIKT tempo kan det ta 50 år før Norge har et moderne veinett. Dette er likevel ingen grunn til å ta i bruk trafikkisikkerhetstiltak som krenker personvernet og som i tillegg har begrenset trafikkisikkerhetseffekt.

En rekke tiltak kan iverksettes for å gi bedre trafikkisikkerhet på norske veier uten at personvernet krenkes men da må regjeringen være villig til å bruke penger på mer enn nye fotobokser.

● **Arne Sortevis** er stortingsrepresentant for Frp og medlem av Stortingets transport- og kommunikasjonskomite

Oljevern på norsk

MILJØMINISTERENS utsagn om at sommerstormene gjør at oljevernberedskapen må gjennomgås, beviser at det også i regjeringen finnes folk som: 1. tenker før de snakker, 2. snakker mens de tenker, 3. bare snakker, 4. holder kjefte.

Gang på gang er det bevist at oljevernberedskapen ikke fungerer. Lekkasjen i Langesund burde være en rutinejobb i oljevernssammenheng. De fleste andre steder langs norskekysten er langt mer værutsatt både sommer og vinter. Når ikke Solheim vet dette, burde han ikke inneha den stillingen han har.

DET ER et stort tankekorst at det under katastrofene ved Fedje og ved Langesund ikke var los eller norsktalende personer på broen. Begge hadde tungolje som drivstoff i tankene.

Norge bør som stor sjøfartsnasjon gå foran og forlange at det blir forbud mot å bruke tungolje, og at skip som fører oljelaster og bunkersoljer over en bestemt mengde må ha internasjonale sikkerhetsoffiserer om bord og kan kommunisere på de nødvendige språk.

● **Odd Bjørn Huse, Sandviken**